

HUNGARIAN

Please prepare a good literary translation of the entire passage in the time allowed. Use of a dictionary is permitted. Choose one of the two passages. You have two hours.

Passage: 1

LITVÁN GYÖRGY, szerb., Az 1956-os magyar
forradalom (Budapest, 1991)
I. A forradalomhoz vezető út

Josif Sztálin 1953. március 5-én bekövetkezett halála, amelyet a kommunista világ még igazi megrendüléssel fogadott, végeredményben új korszakot nyitott a szovjet birodalom megnyomorított országaiban. A körülmények úgy hozták, hogy a változás jelei legelőször és legélesebb formában Magyarországon mutatkoztak.

Sztálin örökösei, a főhatalmat gyakorló „trojka” — Malenkov, Molotov, Berija — és az őket fokozatosan kiszorító Nyikita Hruscsov elég pontosan látták, hogy az erőltetett iparosítás, a mezőgazdasági kollektivizálás és az általános szovjetizálás addig alkalmazott erőszakos politikája mélységes elkeseredést és elégedetlenséget váltott ki a közép-kelet-európai, viszonylag polgárosodottabb társadalmakban, s ez Magyarországon már egyenesen robbanással fenyeget. Ezért június derekán Moszkvába rendelték Rákosi Mátyás pártfőtitkárt és miniszterelnököt a magyar párt- és államvezetés számos tagjával együtt. Több napig tartó tárgyalássorozat keretében, megalázó leckéztetések kíséretében kötelezték őket, hogy önkritikát gyakoroljanak az addigi — egyébként szintén Moszkvából rájuk kényszerített — kíméletlen sztálinista politikáért, s egy új, a nép szükségleteit és igényeit jobban kielégítő programot dolgozzanak ki. Rákosit felszólították, hogy mondjon le egyik tisztségéről; a miniszterelnökségről, s adja át ezt az ugyancsak jelen levő, addig háttérbe szorított Nagy Imrének, aki már évekkel korábban is bírálta a magyar pártvezetésen belül a néptől elszakadt, túlságosan gyors „előrehaladást” a Sztálin által kitűzött, úgynevezett szocialista célok és állapotok felé.

1953-ra a magyar dolgozó emberek túlnyomó részének helyzete, élet-színvonala és hangulata kritikus pont felé közeledett. A bérből élők reáljövedelme mintegy 20%-kal csökkent 1949-hez képest. Még 1951 tavaszán újra bevezették a háború után megszüntetett jegyrendszert. Néhány üzemben már helyi sztrájkokra került sor. A kötelező politikai gyűlésekkel, reggeli Szabad Nép-félórakkal is gyötört üzemi munkások körében már vészessé vált a hangulat. A beszolgáltatással és adókkal kínozott, majd szövetkezetbe kényszerített parasztoké, ha lehet, még inkább. Ezért mondták a Kremlben Rákosiéknak: a rendszert népi felkelés fenyegeti!

Az 1953. június 13–16-i moszkvai tanácskozás, amely — természetesen — a nyilvánosság kizárásával, teljes titokban zajlott le, szemléltető példája annak a körülménynek, hogy abban az időben a szovjet blokk országaiban még a kedvező irányú változások vagy fordulatok is csak szovjet kezdeményezésre mehettek végbe.

HUNGARIAN

Please prepare a good literary translation of the entire passage in the time allowed. Use of a dictionary is permitted. Choose one of the two passages. You have two hours.

Passage: 2

Eötvös Károly, A nagy per (Budapest, 1883/1908)

Előszó

Húsz év előtt szegény kis cselédlányka tűnt el egy magyar faluban a Tisza partján. Szülők, testvérek, rokonok, játszópajtások, kenyéradó gazdái hiába keresték. Nyoma nem mutatkozott.

Zsidók is laktak a faluban. A lányka eltűnésének napján ünnepük volt a zsidóknak, s volt valami hivatalos községi dolguk is. Az eltűnés után másod-harmadnap múlva arról kezdtek suttogni, hogy ünnepnapjukon a zsidók emésztették el a lánykát. Lassanként a sajtó is észrevette a suttogást, s elkezdte magyarázni az esetet. Magyarország határain távoli viharként zúgott már a zsidók ellen való gyűlölködés. Oroszországban és Romániában már évek óta a magasabb állami hatalmak is támogatták a gyűlölködést. Sőt szervezték is. A magyar nemzet társadalma is tömegekből áll. A tömegnek gondolkozása és érzése sohase független. Csak a bölcs lát tisztán, s csak ő mérsékli érzéseit látása szerint. A tömeg sohase bölcs. Az eszmék és szenvedélyek áramlata ellen nincs mentessége. Könnyen átengedi elméjét s gyakran szívet is az áramlatnak. A magyar társadalomban is felsarjadzott lassanként a gyűlölködés.

A Tisza-parti szegény leányka ügyét kezükbe vették a hatóságok. Szóvá tette a törvényhozás is. Ahol szabad, alkotmányos élet van: ott rögtön akadnak vállalkozók, akik a keletkező népszenvedélyeket saját céljaikra felhasználják, s hogy a haszon minél biztosabb és tartósabb

legyen, ama szenvedélyeket táplálják, sőt fokozzák is. Akadnak gyakran politikai pártok is, kik a sorstól haszonbérbe veszik a tömegek szenvedélyét. A lányka eltűnése után alig telt el néhány hét: az eltűnés esetéből a nagy történelmi vérvád alakja képződött ki. S a sajtónak nagy része, a közönségnek sok rétege, a közélet kikiáltói s mindazok, akik kedvelik a zajt és zavart, az igazság leplét öltötték magukra, odaálltak közvádlók gyanánt a nyilvánosság elé, s követelték a gyilkosok megbüntetését.

Bírósági ügy lett az esetből.

Amekkora szigort mívelt államban alkalmazhat a bíróság: akkora szigort alkalmaztak a magyar bíróságok az ügyben. A vizsgálatnál csakúgy, mint a tárgyalásnál s az ítéletek megalkotásánál. S a bíróságok ártatlanoknak találták azokat, akiket a tömeg szenvedélye bűnösnek gondolt.